

Budgetunderlag 2009-2011

Del 3b Komplettering av ekonomiska förutsättningar

Regionkansliet
Ekonomiavdelningen

2008-04-21

Dnr RSK 16-2008

BUDGETUNDERLAG 2009-2011

Underlag 3b; Komplettering av ekonomiska förutsättningar

Regeringen presenterade årets ekonomiska vårproposition den 15 april. Nedan beskrivs regeringens bedömning av samhällsekonomin och skatteunderlagets utveckling samt satsningar som planeras i höstens budgetproposition.

I budgetunderlag 2009-2011, del 3 om ekonomiska förutsättningar angavs ett behov av ramtillskott, utöver budget och plan 2008-2010, för pensioner. Behovet byggde bl.a. på att en extra pensionsavsättning gjordes 2007. Inga extra avsättningar gjordes varför behovet av ytterligare resurser minskat. Detta beskrivs närmare i slutet av underlaget.

Vårpropositionen

Regeringens bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen

Konjunkturen i omvärlden påverkas allt mer av turbulensen på världens finansmarknader. Jämfört med budgetpropositionen hösten 2007 har orosmolnen blivit fler och något mörkare. USA har än så länge drabbats hårdast av konjunkturedgången men oron har spridit sig till Europa och till viss del till tillväxtekonomierna i Asien. Även den svenska ekonomin börjar känna av effekterna. Detta leder till att regeringen i vårpropositionen reviderar ner tillväxten.

Den svenska bruttonationalprodukten förväntas växa med omkring 2 procent per år 2008 och 2009. Detta är relativt lågt sett ur ett historiskt perspektiv. De främsta orsakerna till den låga tillväxttakten är den svaga exporten, som främst beror på den vikande omvärldskonjunkturen, och en dämpad investeringstillväxt. Den viktigaste orsaken till att investeringarna väntas växa i en långsammare takt 2008 och 2009 är, enligt regeringen, att den svagare efterfrågetillväxten på svenska produkter fortsätter samtidigt som de senaste årens utökade produktionskapacitet tas i anspråk.

BNP kalenderkorrigerad, proc. volymförändring	Prognos per	2008	2009	2010	2011
Regeringen (vårprop.)	0804	1,8	1,9	2,6	2,3
Regeringen (budgetprop.)	0710	3,0	2,5	1,9	

Under 2007 ökade sysselsättningen med 2,4 procent, vilket till viss del berodde på den goda tillväxten 2006. Den nu avtagande BNP-tillväxten förväntas, enligt regeringen,

dämpa sysselsättningstillväxten framöver. Antalet arbetade timmar minskar något mer än antalet sysselsatta, vilket leder till att medelarbetstiden minskar. De senaste årens starka tillväxt i sysselsättningen har inneburit att resursutnyttjandet på den svenska arbetsmarknaden successivt ökat. Under 2008 bedöms resursutnyttjandet vara högre än normalt men faller något framöver då ekonomin utvecklas långsammare. Den i dag starka arbetsmarknaden i kombination med höga centrala avtal väntas, enligt regeringen, leda till snabbare löneökningstakt de närmaste åren jämfört med 2007.

Procent	2008	2009	2010	2011
Antal sysselsatta, årlig förändring	0,9	0,2	0,2	0,2
Öppen arbetslöshet, andel av arbetskraften ¹	5,9	6,1	5,9	5,7
Reguljär sysselsättningsgrad ²	75,5	75,6	75,8	76,0

¹ Enligt ILO-definition. Heltidsstuderade arbetssökande både i arbetskraften och arbetslösheten inkluderas. Åldersgrupp 15-74 år.

² Antal sysselsatta i åldern 20-64 år, exklusive sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska program, i procent av befolkningen i denna åldersgrupp

Regeringens bedömning av det kommunala skatteunderlaget

Regeringen har i vårpropositionen reviderat ner sin prognos för skatteunderlagets utveckling. Den nya bedömningen är att skatteunderlaget växer med 21,3 procent under perioden 2007-2010, vilket är lägre än vad Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Ekonomistyrningsverket (ESV) förutsåg i februari/mars. SKL kommer i slutet av april med nya planeringsförutsättningar.

Årlig procentuell förändring	2007	2008	2009	2010	2011	2007-2010
Regeringen april 2008	5,3	5,8	4,2	4,5	4,7	21,3
Ekonomistyrningsverket mars 2008	5,8	6,7	5,7	4,8	4,4	25,1
Sveriges Kommuner och Landsting feb 2008	5,4	6,1	5,1	4,6	4,3	22,9
Regeringen september 2007	5,5	6,1	5,3	4,5		23,2

Regeringen räknar i sin prognos med svagare sysselsättningstillväxt än vad SKL gör år 2008 och framför allt 2009. Regeringen förutser också en långsammare löneökningstakt än SKL under hela planperioden. Jämfört med ESV:s prognos från i mars är det även här främst utvecklingen av sysselsättning och timlöner som förklarar skillnaden.

Föreslagna satsningar inför budgetpropositionen 2009

Finansdepartementet presenterade i januari kommande förändringar för vårpropositionen. Vårpropositionen ska tydligare fokusera på riktlinjerna och utmaningarna i den ekonomiska politiken. Detaljerade förslag och nya reformer presenteras till hösten i budgetpropositionen för 2009.

Sveriges Kommuner och Landsting kommenterar förändringen i EkonomiNytt 7/08 och befarar att den nya budgetordningen, med en detaljerad budget först på hösten, kommer att försämra landstingens planeringsförutsättningar.

Regeringens samlade bedömning nu, utifrån det finansiella ramverket och den aktuella prognosen för den ekonomiska utvecklingen, är att det för budgetåren 2009 och 2010 föreligger ett visst reformutrymme. Regeringen avser därför att i budgetpropositionen till hösten presentera förslag om:

Åtgärder för att öka drivkrafterna till arbete

Ett förslag kommer att tas fram om ett tredje steg i jobbskatteavdraget. Inriktningen är dels att sänka genomsnittsskatten, dels att sänka marginalskatten för låg och medelinkomsttagare. Regeringen avser också att begränsa uttaget av statlig inkomstskatt.

Den ekonomiska utvecklingen bestämmer i vilken omfattning och takt genomförandet sker. Åtgärder för att stärka drivkrafterna till arbete för personer som uppbär ersättningar från systemet för ohälsa, arbetslöshet och försörjningsstöd kommer enligt regeringen att prioriteras.

Förbättring av villkoren för de sämst ställda pensionärerna

Regeringen avser att ta ett steg för att förbättra de ekonomiska villkoren för i första hand de sämst ställda pensionärerna. I samband med departementspromemorian om jobbskatteavdraget kommer även förslag på detta område att remissbehandlas.

Förbättrad infrastruktur

Under hösten kommer regeringen att presentera satsningar på infrastrukturen genom dels en närtidssatsning, dels höstens infrastrukturproposition. Regeringen meddelar också, som en följd av att samhällsekonomiska analyser ska spela en roll, att i nuläget kommer en större del av investeringarna att ske inom vägsektorn. I vårpropositionen framgår att den statliga finansieringen av infrastrukturen kan komma att kompletteras genom medfinansiering från företag, resenärer, transportörer, kommuner och regioner.

Bättre förutsättningar för högkvalitativ forskning

Regeringen kommer i höstens budgetproposition att presentera satsningar på forskning av hög kvalitet, som är innovativ och internationellt konkurrenskraftig. Fördelningen av de statliga forskningsresurserna ska i utökad utsträckning fördelas utifrån den vetenskapliga kvaliteten.

Bättre villkor för företagande och konkurrens

Regeringen avser att återkomma i höstens budgetproposition med förslag med inriktning att ytterligare minska företagsbeskattningen, förbättra villkoren för små och växande företag samt förenkla regelverket. Regeringen vill även öka konkurrensen på områden där bland annat den offentliga sektorn i dag svarar för en betydande del av produktionen. Det handlar om att öka valfriheten för individen att kunna välja utförare i välfärsystemen främst inom primärvård och äldreomsorg.

Den psykiatriska vården ska förstärkas

Regeringen avser att föreslå en resursförstärkning i budgetpropositionen 2009 för att stödja kommuner och landsting i deras arbete att utveckla en väl fungerande psykiatrisk vård. Den närmare inriktningen på arbetet kommer att presenteras under hösten 2008. Personer med psykisk sjukdom samt barn och ungdomar är prioriterade i detta arbete. En god tillgänglighet och ett fungerande system för att fånga upp individer i första linjens barn- och ungdomspsykiatri är också prioriterat.

Sveriges Kommuner och Landsting förutsätter, i sin kommentar till vårpropositionen, att resursförstärkningen för den psykiatriska vården går ut till kommuner och landsting som generellt statsbidrag.

Satsningar på klimat och energi

Regeringen kommer i höstens budgetproposition att presentera ytterligare satsningar för att skapa en effektiv och ändamålsenlig klimat- och energipolitik. Under 2009 kommer en havspolitisk proposition att presenteras som bl.a. kommer att innehålla förslag till konkreta åtgärder för havsmiljön. Det kommer även under 2009 att komma en proposition om miljömål.

Pensionskostnader

Behovet av resurser för att klara de externa pensionskostnaderna beskrevs i budgetunderlag 3, Ekonomiska förutsättningar och investeringar. Prognosen byggde på KPA:s prognos från december 2007 och kompletterades med värdesäkring av avsättningar av pensioner (900 mkr) intjänade före 1998. Förutsättningarna har ändrats i och med att regionstyrelsen drog tillbaka beslutet om avsättning 2007. Värdesäkring av de 400 mkr sker i ansvarsförbindelsen och påverkar därmed inte resultatet, vilket skulle ha varit fallet om avsättningen gjorts.

Pensionskostnader inkl. löneskatt (mkr)	2009	2010	2011
Utrymme i budget och plan	2 481	2 692	2 794
Prognos pensionskostnader	2 436	2 708	2 860
Differens mot utrymme	45	-16	-66

Effekten av förändringen blir att de beräknade pensionskostnaderna överskrider avsatt utrymme, år 2010 med 16 mkr och år 2011 med 66 mkr.

